

Nr 30.

Av herr **af Ekenstam**, om ändrad lydelse av § 8 mom. d) i förordningen om kommunalstyrelse på landet och § 9 mom. d) i förordningen om kommunalstyrelse i stad.

Genom lag den 23 december 1918, som tillämpas från och med den 1 mars 1919, har den ändring blivit gjord i kommunallagarna, att medan förut underlåten skattebetalning i större eller ringare omfattning utgjorde ett ovillkorligt hinder för rösträtts utövande, detta hinder numera endast föreligger för den, som i avseende å påförda utskylder till kommunen, vilka förfallit till betalning under de tre sistförflutna åren, häftar för utskylder för flera än två av dessa år.

Går man tillbaka till 1918 års urtima riksdag, då denna ändring beslöts, vill det för den, som ej var med i den riksdagens arbete, synas, som om den omöjligt kunnat hava blivit upphöjd till lag, om den ej kommit i sällskap med den politiska rösträtten, där det ansågs som en given sak, att det så kallade förhatliga skattestrecket skulle bort. Och under dåvarande upprörda förhållanden förvärvades majoritet i riksdagen för båda dessa lagändringar.

En i dylika stycken väl förfaren person har sagt, att inom hela den bildade världen finnes icke motstycke till den självstyrelse och den självbeskattningsrätt i en primärkommun som tillkommer den svenska kommunen. Dessa rättigheter hava framvuxit organiskt ur kommunbildningen. Det bofasta, självägande folket slöt sig samman, bildade kommuner, och inom dessa självständiga områden utvecklade sig en praxis som staten legaliserade. Och staten legaliserade den därför, att den kunde lita på, att de som ledde kommunernas öde visste att tillse ej blott eget bästa utan även, ofta i hög grad, kommunens. Men så har nu kommit en ny tid. Den graderade röstskalan även i dess slutligen så förtunnade gestalt har försvunnit, det är ej längre fråga om, att den som har att bära de största bördorna skall hava mera inflytande än den som knappast bär några. Nu har ock kommit därtill, att den som underlåter att fullgöra sin skatteplikt icke desto mindre skall hava samma rösträtt som den som betalar högsta skatt. Det vill nu säga, att en tillfällig sammanslutning av skattefria och skattesolkare äga

makt att avgöra frågor som kunna vara ytterst ingripande i kommunens ekonomiska tillvaro, ödesdigra kanske för årtal framåt.

Då det särskilda utskottet vid 1918 års urtima riksdag omsider beslöt sig för att så väsentligt lätta på det kommunala skattestreckets betydelse, vill det emellertid stärka sin ställning genom att ställa i utsikt, att debiterade skatter i allmänhet komma att betalas, detta som en följd av det nyinrättade införselinstitutet. Huru har den förutsägelsen gått i uppfyllelse? Någon statistik härom finnes knappast ännu, men de kommunala myndigheterna kunna nog bära vittne om, att någon verklig och för framtiden påräknelig förbättring icke visat sig. Också torde jag icke bliva jävad i mitt påstående att, om en person vill söka undgå att betala skatt och i tid bereder sig därför, det i många fall är mycket svårt att få honom att betala — och är han lös arbetare eller mindre bofast är det i vanliga fall omöjligt.

Man kan då fråga sig, om kommunens angelägenheter hava så stor nytta av, att sådana personer aktivt deltaga i kommunens styrelse att trots allt de böra hava sin rösträtt bevarad? Även den varmaste förespråkare för individens rätt att rösta torde här tveka att svara ja. Och om man då vill komma ihåg, att dessa skattesolkare i regel icke alls bry sig om kommunen, att de ofta nog hava i tanke att mycket snart lämna den, men genom agitation kunna sammanbringas för att utan någon kunskap om eller ansvar för vad det gäller, giva sin röst på förutbestämt sätt, då må man väl säga, att det förhållande att en sådan möjlighet kan inträda är för kommunen synnerligen farligt. Och som förvisso det är en gammal god regel att hellre undanskaffa faran än låta den hotande kvarstå, synes det mig vara en medborgerlig plikt att därtill bidraga.

Jag tager mig därför friheten hemställa, att riksdagen ville besluta,

att § 8 mom. d.) i kungl. förordningen angående kommunalstyrelse på landet och § 9 mom. d.) i kungl. förordningen angående kommunalstyrelse i stad måtte erhålla följande lydelse:

I avseende å påförda utskylder till kommun, vilka förfallit till betalning under de tre sistförflutna kalenderåren, häftar för utskylder för något eller några av dessa år.

Stockholm den 18 januari 1921.

Th. af Ekenstam.